

МЕТОДИ ТА АЛГОРИТМИ ОБРОБКИ ЕКСПЕРТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Тоніца О.В., Дубініна О.М., Федотов Р.С.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

В роботі розглянуто питання реалізації методів експертного оцінювання. Суть методу експертних оцінок полягає в раціональній організації проведення експертами аналізу проблеми з кількісною оцінкою суджень і обробкою їх результатів.

У процесі вирішення проблем експерти виконують роль генератора ідей, подій і явищ, рішень, визначення ознак і показників для опису властивостей об'єктів і їх взаємозв'язків і вимірювача їх характеристик.

Всю множину проблем можна умовно поділити на два великих класи: з достатнім і недостатнім інформаційним потенціалом. Це означає, що для проблем першого класу ми маємо необхідний обсяг знань і досвіду для їх вирішення. Тому по відношенню до цих проблем експерти є якісними джерелами і достатньо точними вимірювачами інформації.

Відносно проблем другого класу експерти вже не можуть розглядатися як досить точні вимірювачі. Застосування методів усереднення, які є допустимими для «добрих вимірників», в даному випадку може призвести до значних помилок, оскільки думка одного експерта, яка істотно відрізняється від думки інших експертів, може виявитися правильною. У зв'язку з цим для проблем другого класу в основному повинна застосовуватися якісна обробка результатів експертного оцінювання.

У залежності від масштабу проблеми, що розглядається, організацію процедури проведення експертного оцінювання здійснює особа, яка приймає рішення, або група управління, що нею призначена. Опитування експертів полягає в заслуховуванні і фіксації в змістовній і кількісній формі суджень експертів по проблемі, що вирішується. Основними видами опитування експертів є: анкетування і інтерв'ювання, дискусії, метод «мозкового штурму» («мозкової атаки»), метод Дельфи [1].

Після проведення опитування групи експертів здійснюється обробка результатів. Метою обробки є отримання узагальнених даних і нової інформації, що міститься в прихованій формі в експертних оцінках. Залежно від цілей експертного оцінювання при обробці результатів опитування виникають такі основні задачі: визначення компетентності експертів і узагальненої оцінки об'єктів, побудова узагальненого ранжування об'єктів, визначення узгодженості думок експертів, визначення залежностей між ранжуваннями. В роботі розглядаються методи та алгоритми оцінювання, а також їх реалізація, що забезпечує виконання цих задач при заданих вихідних даних.

Література:

1. Гнатієнко Г. М., Снитюк В. Є. Експертні технології прийняття рішень, - Київ: Маклаут, 444 с.